

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthuns gate 29
0368 Oslo
Dokumentet er innsendt via elektronisk skjema

Skiptvet, 8. oktober 2025

Høringsuttalelse, konsesjonssaker Bjørke og Fjeld solkraftverk

Naturvernforbundet er den største natur- og miljøvernorganisasjonen i Norge med over 43 000 medlemmer. Vi har økende medlemstall og engasjerer oss for bevaring av natur og arts mangfold. Det er mye verdifull natur i Østfold, men disse arealene er under hardt press som følge av nedbygging og fragmentering. Naturvernforbundet i Østfold engasjerer seg særlig for utbyggingssaker som truer naturverdier.

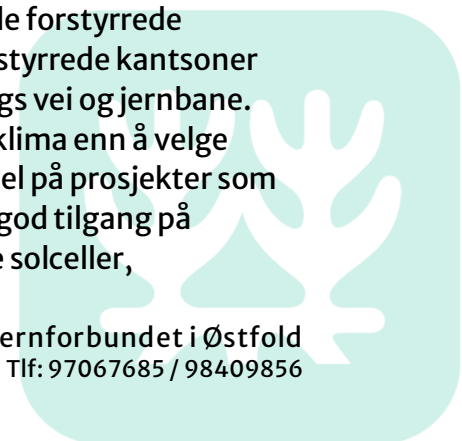
For konsesjonssakene Bjørke og Fjeld solkraftverk ønsker NVE først og fremst innspill til to spørsmål. Denne uttalelsen er derfor strukturert under korresponderende underoverskrifter, samt noen avsluttende ord. Følgende punkter er adressert:

- Mangler i den foreløpige konsekvensbeskrivelsen i meldingen
- Innhold i utredningsprogrammet, inkl. tema som mangler, spesielle lokale hensyn og/eller innspill til metoder som bør benyttes i utredningene

Mangler i den foreløpige konsekvensbeskrivelsen i meldingen

Alle konsesjonspliktige solkraftverk omfattes av [Forskrift om konsekvensutredninger](#). Forskriftens § 14 c og 20 stiller krav til at utredningsprogrammet skal beskrive relevante og realistiske alternativer til plassering av anlegget samt et nullalternativ. I de foreløpige konsekvensbeskrivelsene for Bjørke og Fjeld solkraftverk er det fremlagt alternativer for linjetraséene fra Bjørke til Fjeld solkraftverk, men vi kan ikke se at alternative plasseringer for selve solkraftverkene eller linjetraséene til Hasle er fremlagt. Nullalternativet nevnes heller ikke.

I sammenheng med utredning av alternative plasseringer oppfordrer vi sterkt til å undersøke muligheten for å legge solcelleanleggene til allerede grå arealer som på bygningstak, over parkeringsarealer og industribygg, eller i allerede forstyrrede områder som sandtak o.l. Solcelleparker kan også legges langs forstyrrede kantsoner tilgrensende allerede eksisterende infrastruktur, for eksempel langs vei og jernbane. Nedbygging av natur vil aldri gi flere fordeler for arts mangfold og klima enn å velge arealnøytrale løsninger, og solcelleparker er et svært godt eksempel på prosjekter som enkelt kan gjennomføres på arealnøytralt vis. I Norge har vi svært god tilgang på takarealer som er velegnet for solcellepaneler. Bygningsintegreerte solceller,

takmonterte solkraftverk og solfangere er opplagt mer natur- og miljøvennlige alternativer.

Konsekvensbeskrivelsen for Bjørke og Fjeld solkraftverk er naturlig nok sammensatt med fokus på planområdet. Naturvernforbundet i Østfold bekymrer seg imidlertid sterkt for den helhetlige bit-for-bit-nedbyggingen og fragmenteringen av natur i Østfold. Ved alle arealendringer må det vurderes om tiltaket medfører en fragmentering av natur med negative konsekvenser for naturmangfoldet. Østfold og Vestfold har Norges tettste artsrikdom (arter per km²), og flest registrerte rødlistearter i Norge. For mange arter er helheten i landskapet viktig for bevaring. Dette inngrepet bør derfor også sees i en regional sammenheng. Bare i 2024 og 2025 er en rekke store naturinngrep foreslått i Østfold med eksempler som flerfoldige solcelleparker med størrelse på opptil 2,3 km², flere store vindkraftverk som skal legge beslag på skogområder i mange av kommunene, samt store industriparker som etableres i natur. Med forslagene om Bjørke og Fjeld solkraftverk risikerer vi å miste ytterligere 2019 daa grønne arealer. Vi ser at disse prosjektene grønnvaskes og selges som en del av det grønne skiftet. Østfoldnaturen har aldri hatt et større angrep på naturområder enn med planene som er lagt frem over de to siste årene. NVE bør flytte fokuset mot det totale regionale naturtapet. Naturvernforbundet i Østfold henstiller derfor NVE til å se dette forslaget i en regional natursammenheng og heller oppfordre, og gi konsesjon, til prosjekter som tilstreber arealnøytralitet.

Innhold i utredningsprogrammet, inkl. temaer som mangler, lokale hensyn og innspill til metoder som bør benyttes i utredningene

Angående avvirkning av skog i forbindelse med Bjørke solkraftverk skriver forslagsstiller at *<<Det aller meste av skogen i planområdet er imidlertid av hogstklasse 3 og 4, noe som gjør at denne skogen uansett kan felles.>>* For Fjeld solkraftverk skrives det at *<<Det aller meste av skogen i planområdet er imidlertid av hogstklasse 5, samt noe hogstklasse 4, noe som gjør at denne skogen uansett bør felles.>>* Dette ønsker vi å knytte oppimot andre konsesjonssaker NVE har behandlet i Østfold over det siste året, der skog i hogstklasse 1 og 2 brukes som argument for lav naturverdi og at det derfor er rasjonelt å bygge ut arealene. Her må vi spørre: når mener forslagsstillerne da at det ikke er rasjonelt å sluttavvirke og ned bygge skogen? Naturvernforbundet i Østfold stiller seg kritisk til det faglige grunnlaget for flere av påstandene i utredningsprogrammet, som tydelig baserer seg på synsing og ikke faktiske skogdata. Hvis vi sammenfatter og følger forslagsstillernes argumenter for utbygging av solkraftverk i Østfold, bør vi bygge solkraftverk i hogstklasse 1, 2, 3, 4 og 5 (samtlige hogstklasser) – og da sitter vi igjen uten et lønnsomt skogbruk og uten skog. Her må det fremlegges faktiske data.

For skogen i begge solkraftverkene skrives det videre at *<<For gårdsøkonomien vil alternativet til etablering av et solkraftanlegg være at området ikke vil genere inntekt til gården på flere tiår.>>* Her mangler det også referanser til faktiske data og kan anses som ren synsing. [Veilederen for lukket og selektiv hogst](#) fra 2022 (av Skogkurs i samarbeid med NORSKOG, Sabima og Norges Skogeierforbund) beskriver like eller økte driftsinntekter i skog ved overgang til lukkede hogstformer. Lukkede hogstformer vil i

tillegg kunne gi en jevnere inntekt med uttak av [tømmer over tid](#), sammenliknet med flatehogst som krever en reetableringsfase på 60–100 år. Sammenfattet ser vi at påstandene om at solkraftverk er det «eneste alternativet» for jevn inntekt for grunneierne, ikke baserer seg på faktiske utregninger og fremkommer som enten feilinformasjon grunnet kunnskapsmangel eller et forsøk på villedning av grunneierne.

Naturvernforbundet i Østfold ønsker å understreke at det er uheldig at det allerede i meldingen gjøres vurderinger av f.eks. anleggets konsekvenser for naturtyper og vegetasjon, allerede før utredningen er påbegynt.

Eksempel 1:

I Melding om planlegging av Fjeld Solkraftverk kap. 4.7.1 står det følgende: «HybridTech vil gjennomføre kartlegging av naturtyper i planområdet og aktuelle traseer for adkomstvei. I og med at det ikke er registrert verdsatte naturtyper i planområdet eller langs adkomstveien er det vår vurdering at anlegget vil ha svært liten konsekvens for verdsatte naturtyper.»

Hybridtech skriver med andre ord at de vil gjennomføre en kartlegging av naturtyper i planområdet, men konkluderer allerede nå at anlegget vil ha svært liten konsekvens for verdsatte naturtyper!

Eksempel 2:

I Melding om planlegging av Fjeld Solkraftverk kap. 4.8.1 står det: «For vegetasjonen i selve planområdet vil imidlertid anlegget ha en negativ konsekvens da skogen i alt overveiende grad vil fjernes, selv om lavere vegetasjon i større grad kan opprettholdes.»

Hvis skogen flatehogges og høyere vegetasjon holdes nede i anleggets levetid, vil lavere vegetasjon, med dagens artssammensetning, gjennomgå en nær total endring. Meldingens påstand om at lavere vegetasjon i større grad kan opprettholdes er et eksempel på at klart negative konsekvenser av tiltaket bagatelliseres.

Disse eksemplene vekker bekymring for arbeidet som skal gjøres i forbindelse med konsekvensutredningen, særlig fordi naturverdiene i Østfold er svært dårlig kartlagt. I forbindelse med dette ønsker vi å vise til [Regjeringens veileder om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven](#), kap. 4.1.

«Konsekvensutredningen skal være faktabasert, pålitelig og objektiv, slik at den har legitimitet som grunnlag for videre avveininger og beslutning. Politiske avveininger som er gjort i en beslutningsprosess, er ikke en del av konsekvensutredningen.»

Videre, i forbindelse med utarbeidelsen av konsekvensutredning for området, understreker vi at kartleggingsarbeidet skal utføres i henhold til krav om kunnskapsgrunnlag i [Naturmangfoldloven](#) § 8 (kunnskapsgrunnlaget). Det betyr at uavhengige og upartiske fagfolk med relevant artskompetanse skal utføre grundig feltarbeid i vekstsesongen, og disse må ha faglig kompetanse og erfaring til å avdekke det reelle biologiske mangfoldet og de ulike artenes bruk av området. Dette skal omfatte alle artsgrupper (med mindre det legges et faglig grunnlag for ekskludering av noen), samt dekke utvalgte naturtyper, prioriterte arter, truede arter og truede naturtyper (jamfør [Forskrift om konsekvensutredninger](#) § 10). Samlet belastning skal også utarbeides. Vi vil også understreke at det er behov for grundig kartlegging av

effekten anleggene kan på det tilgrensende verneområdet [Stiksåsen naturreservat](#). I konsekvensbeskrivelsen nevnes det at et skogbelte skal skjerme verneområdet, men kanteffekter av inngrepet kan likevel påvirke inn i verneområdet. Dette må kartlegges grundig i forbindelse med konsekvensutredningen.

I henhold til NVEs veiledning for konsekvensutredninger innen temaet klima, skal tiltakshaver gjøre et generelt anslag over klimanytten for anlegget i et energisystem-perspektiv, inkludert karbonutslipp osv. Det er også skrevet at «*Beregningene av forventede utslipp fra arealbruksendringer gjennomføres med bruk av standard utslippsfaktorer og basert på en generell forståelse av planområdet.*» I denne sammenheng vil vi påpeke at vi flere ganger har observert feilaktige resultater i konsekvensutredninger for solkraftverk som har benyttet Miljødirektoratets beregningsmal for klimagassutslipp for arealbeslag eller andre tilsvarende beregningssystemer. Våre egne beregninger i NIBIOs kalkulator for CO₂-utslipp og CO₂-fangst ved arealbruksendring fra skog til solkraftverk, har gitt betydelig høyere utslippstall. Derfor oppfordrer Naturvernforbundet i Østfold til bruk av NIBIOs kalkulator, eller at forslagsstiller kjører en kontrollsjekk av klimaregnskapet og anslaget for karbonutslipp for utbyggingen av Bjørke og Fjeld solkraftverk etter gjennomføring. Dette for å unngå avgjørelser basert på et ikke-helhetlig og mangelfullt klimaregnskap.

Avsluttende ord

I 2022 signerte Norge [Naturavtalen](#) (Det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold) som skal stanse og reversere tap av natur og økosystemer. I handlingsdelen til [Sarpsborgs kommunedelplan klima og energi 2021–2030](#) står det videre at «*Sarpsborg har en nullvisjon for omdisponering av karbonbindende arealer ...*» og «*Netto karbonbinding i jord og skog skal økes med 20 % sammenlignet med 2010.*» Naturvernforbundet i Østfold stiller spørsmål til kommunens positivitet til solkraftutbygging i skog når de er direkte i strid med både egne vedtatte planer og nasjonale forpliktelser. Kommunen er selv ansvarlig for å forvalte sine arealer på en måte som er i tråd med Naturavtalen. Derfor forventer vi at Sarpsborg og Rakkestad kommune skal jobbe mot arealnøytralitet ved å unngå inngrep i natur som ikke allerede regnes som grå/forstyrret. Dette kan oppnås ved hjelp av planvask som verktøy for å unngå natur- og klimabelastende utbygginger, samt god arealkartlegging og bedre utnyttelse av tilgjengelige tomter som ligger brakk. Naturvernforbundet i Østfold fraråder sterkt en realisering av ytterligere to solkraftverk i Østfoldskogene.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Østfold

Kirkegaten 31B
1632 Fredrikstad

Martine Stave
Fylkessekretær
Naturvernforbundet i Østfold

